

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 27 października 2016r.

LEX-P.4131.29.2016.MRM

Rada Miejska w Gostyninie
Rynek 26
09-500 Gostynin

Rozstrzygnięcie nadzorcze

Działając na podstawie art. 91 ustawy z dnia 8 marca 1990r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 i 1579)

stwierdzam nieważność

Uchwały Nr 215/XLIV/2016 Rady Miejskiej w Gostyninie z dnia 29 września 2016r. w sprawie przyjęcia programu Gostynińska Karta Seniora w części, tj: §1 ust. 3 w zakresie wyrazów „zameldowana” i §2 ust. 1 w zakresie wyrazów: „i posiadają pełną zdolność do czynności prawnych” oraz §3 ust. 5 Regulaminu uzyskania i korzystania z „Gostynińskiej Karty Seniora” stanowiącego załącznik do Uchwały.

Uzasadnienie

W dniu 29 września 2016r. Rada Miejska w Gostyninie podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia programu Gostynińska Karta Seniora, do której załącznik stanowi Regulamin uzyskania i korzystania z „Gostynińskiej Karty Seniora” (dalej: Regulamin). Jako podstawę prawną uchwały wskazano art. 18 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stanowiący, że do właściwości rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy oraz art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930), zgodnie z którym do zadań

własnych gminy w zakresie pomocy społecznej należy m.in. tworzenie i realizacja programów osłonowych.

W §1 ust. 3 Regulaminu Rada wprowadziła zapis zgodnie z którym „Senior w rozumieniu niniejszego regulaminu to osoba powyżej 60 roku życia, która jest zameldowana i faktycznie zamieszkująca na terenie Miasta Gostynina”, zaś w §3 ust.5, że: „W przypadku meldunku czasowego Karta będzie wydawana na czas zameldowania w Gostyninie”. Z kolei w §2 ust.1 Rada postanowiła, że Gostynińska Karta Seniora adresowana jest dla mieszkańców miasta Gostynina, którzy „posiadają pełną zdolność do czynności prawnych”.

Zgodnie z art. 16 Konstytucji RP „ogół mieszkańców jednostek zasadniczego podziału terytorialnego stanowi z mocy prawa wspólnotę samorządową”, zaś w myśl art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym „mieszkańcy gminy tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową”. Z przepisów tych wynika zatem jednoznacznie, że ani zameldowanie ani posiadanie pełnej zdolności do czynności prawnych nie determinuje przynależności do wspólnoty samorządowej i tym samym możliwości korzystania z oferowanych przez gminę programów osłonowych z zakresu pomocy społecznej.

Art. 5 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że prawo do świadczeń pomocy społecznej przysługuje osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Także pomoc społeczna dla cudzoziemców, w tym obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, uzależniona jest m.in. od spełnienia kryterium zamieszkiwania i przebywania na terytorium RP (art. 5 pkt. 2).

„Ustawa o pomocy społecznej nie definiuje pojęcia „miejsce zamieszkania”. W związku z powyższym, wychodząc z zasady jednolitości systemu prawa, należy uwzględnić regulację zawartą w przepisach Kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 25 tego Kodeksu, miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. (...) o miejscu zamieszkania decydują dwa czynniki: zewnętrzny (fakt przebywania) i wewnętrzny (zamiar stałego pobytu). Wyrażenie zamiaru stałego pobytu nie jest czynnością prawną, a tym samym nie wymaga złożenia stosownego oświadczenia woli. Wystarczy, że zamiar taki wynika z zachowania danej osoby polegającego na ześrodkowaniu jej czynności życiowych w danej miejscowości. W judykaturze i piśmiennictwie przyjmuje się, że samo zameldowanie nie dowodzi zamieszkiwania w danej miejscowości czyli adres zameldowania nie przesądza o miejscu zamieszkania osoby fizycznej. O zamiarze stałego pobytu można mówić wówczas, gdy występują okoliczności pozwalające przeciętnemu obserwatorowi na wyciągnięcie wniosku, że określona miejscowość jest głównym ośrodkiem działalności dorosłej osoby fizycznej” (takie stanowisko

przedstawił NSA w postanowieniu z dnia 24.09.2014r. I OW 96/14 a wcześniej w postanowieniu z dnia 26.09.2012r. I OW 102/12).

Wskazać przy tym należy, że tylko w przypadku, gdy o świadczenie z pomocy społecznej ubiegać się będzie osoba bezdomna – a więc nie posiadająca żadnego miejsca zamieszkania – właściwą do udzielenia pomocy będzie gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały (art. 101 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej). Co do zasady natomiast, zgodnie z treścią art. 101 ust.1, właściwość miejscową gminy ustala się według miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie.

Zatem kryterium „zameldowania”, którym posłużyła się Rada Miejska dla określenia kręgu osób uprawnionych do posługiwania się Kartą Seniora nie może zostać uznane za właściwe, gdyż jego zastosowanie stoi w sprzeczności z ww przepisami, które wskazują, że pomocy osobie potrzebującej powinna udzielać ta wspólnota lokalna i ta społeczność, do których dana osoba przynależy, a więc na której terenie faktycznie i stale przebywa i gdzie znajduje się centrum jej spraw życiowych, nie zaś ta, na której terenie jest jedynie formalnie zameldowana.

Za prawidłowe nie można również uznać uzależnienia udziału w programie „Gostynińska Karta Seniora” od posiadania przez uprawnionych mieszkańców pełnej zdolności do czynności prawnych.

Żaden przepis ustawy o pomocy społecznej nie pozbawia osób ubezwłasnowolnionych prawa do korzystania z tej pomocy, wręcz przeciwnie – z art. 102 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej wynika, że świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej, ale także na wniosek jej przedstawiciela ustawowego (którym będzie np. ustanowiony przez sąd opiekun osoby ubezwłasnowolnionej), natomiast art. 102 ust. 2 pozwala na udzielenie pomocy społecznej z urzędu.

Ubezwłasnowolnienie nie oznacza pobawienia przysługujących każdemu podstawowych praw, w tym uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej. Tymczasem zastosowanie kryterium pełnej zdolności do czynności prawnych pozbawia starszych, często nieporadnych mieszkańców Miasta Gostynina prawa do skorzystania z dobrodziejstwa programu Karty Seniora, którego celem jest przecież, jak wskazano w §1 Regulaminu, „wzmocnienie aktywności społecznej i poprawa jakości życia osób powyżej 60 roku życia poprzez stworzenie oraz rozwijanie systemu promocji, ulg i rabatów”, zwiększenie dostępności do dóbr kultury, zachęcenie do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i sportowych”, a także umożliwienie seniorom rozwoju swoich pasji, zainteresowań oraz aktywnego spędzania czasu wolnego.

Mając powyższe na uwadze organ nadzoru stwierdził, że konieczne jest wyeliminowanie z obrotu prawnego kwestionowanych zapisów Regulaminu uzyskania i korzystania z „Gostynińskiej Karty Seniora” stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 215/XLIV/2016 Rady Miejskiej w Gostyninie z dnia 29 września 2016r. w sprawie przyjęcia programu Gostynińska Karta Seniora.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, wnoszona za pośrednictwem Wojewody Mazowieckiego, w terminie 30 dni od dnia doręczenia.

Zgodnie z art. 92 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały powoduje wstrzymanie jej wykonania z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Zdzisław Szipiera